

Stručni članak

UDK: 34(4)

81'25 (=134.2:0163.42)

Primljen: 30. 5. 2014.

Prihvaćen: 15. 8. 2014.

PRIJEDLOG IZRADE GLOSARA OBVEZNOG DIJELA UREDABA EUROPSKE UNIJE SA ŠPANJOLSKOGA NA HRVATSKI JEZIK S ANALIZOM I KOMENTARIMA PROPISANIH FORMULACIJA

Branka Oštrec*

Vocabuli d.o.o., Zagreb

Pravo Europske unije razvilo je vlastiti pojmovni sustav i posebno nazivlje, za koje postoje odgovarajući ekvivalenti na svim službenim jezicima Europske unije. S obzirom na to da ne postoji španjolsko-hrvatski pravni rječnik ili glosar kojim bi se prevoditelji mogli koristiti u svome radu, cilj je ovoga članka izraditi glosar obveznih dijelova uredaba Europske unije kao pravnih akata koje se svakodnevno donose i izravno su obvezujuće za sve države članice te analiza i komentar propisanih formulacija kojima su se prevoditelji dužni koristiti u prijevodu. Za izradu glosara pretraživali su se i usporedno analizirali zakonski tekstovi iz relevantnih baza podataka, a cilj analize i komentara propisanih formulacija jest upozoriti na eventualne neispravnosti i predložiti vjerodostojna rješenja u duhu hrvatskoga jezika.

Ključne riječi: uredbe Europske unije, prijevod, glosar.

---

* vocabuli@zg.t-com.hr

1. UVOD

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju 1. srpnja 2013. godine poznavanje prava Europske unije, njegovih osnovnih pojmova, koncepata i posebnosti, njegova odnosa prema nacionalnom zakonodavstvu, postupka i primjene u konkretnim predmetima pred domaćim sudovima, postalo je tema od velike važnosti za sve one koji se u svom poslu susreću sa situacijama koje su u dosegu primjene prava Europske unije.

Na nedavno zavišenu Twinning projektu IPA 2009, pod nazivom *Profesionalni razvoj savjetnika u pravosudnim tijelima te budućih sudaca i državnih odvjetnika kroz uspostavu samoodrživog sustava obuke održanu u Zagrebu, od svibnja 2012. do veljače 2014. godine u suradnji sa Španjolskom, Italijom i Finskom te Pravosudnom akademijom u Zagrebu, na mnogim su radionicama, koje su se u sklopu navedenoga projekta održavale u Zagrebu, Rijeci, Splitu i Osijeku, sudjelovali i surađivali prevoditelji. U toj su se prilici mogli uvjeriti u značajne promjene koje nastaju u nacionalnim pravnim sustavima država članica Europske unije s obzirom na preuzetu obvezu primjene europskoga prava. Istovremeno su se suočili s nedostatkom publikacija u kojima bi se mogli pronaći hrvatski prijevodi španjolskih pravnih termina, formulacija ili koncepata te je jedini način da se pronađu hrvatski ekvivalenti bio pretraga internetskih baza podataka, ponajprije EUR-Lex i Eurovoc, u kojima se usporedbom zakonskih tekstova na španjolskome, hrvatskome, a nerijetko i engleskome jeziku dolazilo do ispravnog i vjerodostojnog ekvivalenta. Spomenuta analiza rezultirala je glosarima za razna područja prava: građansko, kazneno, trgovačko i europsko pravo, ali i glosarom osnovnih dijelova uredaba, s obzirom na to da su ti dijelovi nepromjenjivi i obvezni za svaku uredbu koja se donosi. Upravo se taj posljednji glosar predstavlja u ovome članku.*

Radi pojašnjenja zašto uopće postoji potreba za takvom vrstom glosara za španjolski jezik, najprije će se objasniti pojam i važnost uredaba s pravnog stajališta. Stoga će se u ovome članku iznijeti sažeto pojašnjenje osnovnoga koncepta prava Europske unije jer se akti koje donose institucije Europske unije smatraju sekundarnim izvorima prava Europske unije, čime postaju obvezujući za svaku državu članicu.

2. OSNOVNI POJMOVI I KONCEPT PRAVA EUROPSKE UNIJE

Pravni poredak Europske unije autonomni je pravni poredak koji se razlikuje kako od pravnih poredaka njezinih 28 država članica, tako i od pravnog poretka međunarodnog prava. On je autonoman u odnosu na pravne poretke država članica jer se njegova valjanost ne prosuđuje prema kriterijima prava država članica, već prema vlastitim kriterijima i pred vlastitom sudskom instancom – Europskim sudom u Luksemburgu. On se istovremeno razlikuje od pravnog poretka međunarodnog prava po tome što su njegovi subjekti, uz države članice, još i pojedinci (građani država članica, fizičke i pravne osobe) (Baran i Pavlic, 2013.). Države članice ograničile su svoje regulatorne ovlasti u određenim područjima u korist pravnog poretka Europske unije prenijevši ih Osnivačkim ugovorima na zajedničke europske institucije (Čapeta i Rodin, 2011.)

3. IZVORI PRAVA EUROPSKE UNIJE

3.1. Primarni i sekundarni izvori prava

Kako se gore navodi, uredbe se smatraju sekundarnim izvorima prava Europske unije. Prevoditelji koji rade u tome području moraju poznavati ustroj izvora prava Europske unije te razmotriti njihove pojmove najprije s pravnog stajališta, kako bi mogli pronaći i upotrijebiti ispravni ekvivalent bilo u hrvatskome, bilo u stranom jeziku. Stoga se ovdje iznosi kratki pregled prava Europske unije, koje se može podijeliti na primarno i sekundarno.

Primarno pravo čine izvori prava koje su države članice prihvatile izravno, bez posredovanja institucija Unije, a to su Osnivački ugovori. **Sekundarno pravo** čine pravni akti koji nastaju aktivnošću institucija Europske unije na temelju izričitih odredaba Osnivačkih ugovora, prema ugovorom propisanoj proceduri i u okviru regulatorne ovlasti Europske unije (Baran i Pavlic, 2013.). Razlikuju se:

1. **uredbe:** obvezujuće, opće naravi, imaju izravni učinak;
2. **direktive:** obvezujuće, opće naravi, u načelu nemaju izravni učinak;
3. **odluke:** obvezujuće, odnose se na točno određene slučajeve i imaju izravni učinak;

4. preporuke i mišljenja: neobvezujuće.

Direktive i uredbe dva su osnovna zakonodavna instrumenta na raspolaganju institucijama Europske unije. Osnovna razlika između uredaba i direktiva u njihovoj je zakonodavnoj svrsi (Baran i Pavlic, 2013.).

Uredbe su akti koji u potpunosti zamjenjuju postojeće norme u državama članicama, koje uređuju određeni tip situacije potpuno jednakom europskom normom te stoga uredbe dovode do ujednačavanja prava. Države ne smiju prenositi uredbe u nacionalno pravo (tj. transformirati ih u interne propise), već se one u svakoj članici primjenjuju izravno po njihovoj objavi u Službenome listu Europske unije. Države su obvezne ukloniti nacionalna pravila kojima se uređuje isto područje koje uređuju uredbe nakon što se uredbe objave u Službenome listu Europske unije. Ako takva nacionalna pravila postoje, ona će u konkretnom slučaju pred sudom ostati neprimijenjena zahvaljujući kombiniranom učinku izravnog učinka i nadređenosti prava Europske unije (Baran i Pavlic, 2013.).

3. 2. *Odnos primarnog i sekundarnog prava*

Osnivački ugovori nadređeni su sekundarnom zakonodavstvu. U ostalim slučajevima, kada je određeno područje regulacije uređeno valjanim sekundarnim zakonodavstvom, nacionalni sud dužan je primjenjivati te pravne izvore ako postoje pretpostavke za izravni učinak.

Treba spomenuti i da se praksa Europskoga suda smatra izvorom prava Europske unije, odnosno da presude Europskoga suda imaju značenje presedana te su kao takve obvezujuće za sve države članice Europske unije (Barac i Pavlic, 2013.).

4. *JEZIK I NAZIVLJE PRAVA EUROPSKE UNIJE*

Pravo Europske unije služi se vlastitim pojmovnim sustavom i posebnim nazivljem, za koje postoje odgovarajući nazivi na svim službenim jezicima Europske unije. Pravni propisi sastavljaju se i objavljuju na svim službenim jezicima te imaju pravnu snagu i jednako su vjerodostojni. Drugim riječima, s pravnoga se gledišta smatraju izvornicima, a ne prijevodima, što znači i da je svaki tekst neovisan u tumačenju te da se

niti jednomu ne daje prednost u slučaju dvosmislenosti ili tekstualne različitosti među pojedinim jezičnim varijantama, što je redovno slučaj s prijevodima ugovora. Tekst ugovora na jeziku na kojemu je tekst izvorno sastavljen najčešće ima veću važnost pri tumačenju odredaba spornoga ugovora (Cvijanović-Vuković et al., 2002.).

Međutim, kada je riječ o pravnim tekstovima Europske unije, njihovo je prevođenje usmjereno onomu komu je tekst namijenjen. Stoga su vjerodostojni prijevodi „živeće pravo“ (Cvijanović-Vuković et al., 2002:17) koje primjenjuju sudovi (kako Europski sud, tako i nacionalni sudovi država članica) i druga tijela odgovorna za primjenu prava Europske unije. Osim toga, pravni se propisi Europske unije prevode na sve službene jezike kako bi bili dostupni građanima Unije (Cvijanović-Vuković et al., 2002.).

Pravni su propisi Europske unije normirani, i to u znatnoj mjeri. Kako se navodi u *Priručniku za prevođenje pravnih akata Europske unije*: „Radi postizanja ujednačenosti tekstova formalna je struktura akata Zajednice ista u svakom jeziku, a sintagme i rečenice koje izražavaju određene pravne radnje normirane su u svim jezicima. Kako bi tekstovi bili normirani, pravni-jezični stručnjaci iz institucija EU-a izradili su upute poput *Manual of Precedents for the Acts Established within the Council of the European Union (Priručnik)* i preveli ih na sve službene jezike. Hrvatsko izdanje dijela toga *Priručnika* predstavlja normirani oblik i formule koje će hrvatski prevoditelji uporabljivati pri prevođenju akata koje je donijelo Vijeće, tj. uredaba, direktiva, odluka, preporuka, rezolucija, izjava, deklaracija, sporazuma, i dr. Kao takav, ovaj prevoditeljski alat obvezuje: svi se prevoditelji moraju pridržavati norma za sve vrste akata.“ (Cvijanović-Vuković et al., 2002:17/18)

Navedeni *Priručnik* pripremljen je za prijevode s engleskoga jezika, isto kao i glosari za različita područja, a čak niti *Četverojezični rječnik prava Europske unije* (Bratanić, 2003) ne sadrži nazivlje na španjolskome jeziku, već samo na francuskome, engleskome, njemačkome i hrvatskome.

Stoga se u ovome članku donosi formalna, normirana struktura akata Europske unije u njezinoj španjolskoj verziji i njihov odgovarajući prijevod na hrvatski jezik, tzv. „desna strana“, kako ga je propisalo Ministarstvo europskih integracija u svome *Priručniku za prevođenje*

pravnih akata Europske unije za prijevod s engleskoga jezika (Cvijanović-Vuković et al., 2002). No, u glosar iz ovoga članka unesene su dodatne formulacije na koje se naišlo u praksi te njihov prijevod, stoga je ovaj glosar potpuniji od onoga za prijevod s engleskoga jezika.

Do normiranih oblika i formula koje se ovdje iznose došlo se pretragom i usporedbom korpusa uredaba Europske unije na španjolskome, engleskome i hrvatskome jeziku u bazi podataka EUR-Lex i višejezičnog pojmovnika Eurovoc. Naime, s obzirom na spomenuto nepostojanje adekvatne literature, jedini način koji prevoditelj ima na raspolaganju kako bi pronašao vjerodostojan ekvivalent na španjolskome i hrvatskome jeziku jest dvojezična usporedba zakonskih tekstova iz baze EUR-Lex.

Međutim, realnost je takva da spomenuti zakonski tekstovi novijeg datuma, primjerice oni doneseni nakon 2010. godine, nisu svi objavljeni u hrvatskome prijevodu. Kako bi prevoditelji pronašli odgovarajući ekvivalent na traženom jeziku, predstoji im pretraga cijele baze podataka, odnosno pretraga objavljenih zakonskih tekstova na jeziku na kojemu se traži ekvivalent, kako bi se detaljnom analizom pronašao traženi i vjerodostojni ekvivalent. U praksi to pretpostavlja pretragu desetaka zakonskih tekstova i njihovu usporedbu te usporedbu s tekstovima na engleskome jeziku radi potvrde točnosti i vjerodostojnosti prijevoda. To je metoda kojom je nastao glosar koji se predstavlja u ovome članku.

S obzirom na to da bi bilo suviše iznositi strukturu svih akata Europske unije, ovaj se članak ograničava na izravno obvezujuće akte – uredbe, jer je njihov prijevod s jezičnog aspekta strogo propisan te se u njima upotrebljavaju fiksni izrazi, izričito propisani i normirani na svakome od 28 jezika Europske unije. Osnovni dijelovi uredbe su naslov, preambula (citati, uvodne izjave, izjave o donošenju), odredbe, adresat, mjesto, datum i potpis (Cvijanović-Vuković et al., 2002:18), a upravo to su dijelovi čiji prijevod i komentare propisanoga prijevoda donosimo.

5. GLOSAR UREDABA

5.1. Naslov

REGLAMENTO (...) N°.../... del Consejo de....	UREDBA VIJEĆA (...) br. .../... od....
REGLAMENTO (UE) N° .../... de la Comisión, de...	UREDBA KOMISIJE (EU) br. .../... od...
REGLAMENTO (...) N°.../... del Parlamento Europeo y del Consejo de....	UREDBA (...) br. .../... Europskog parlamenta i Vijeća od...

Usporedbom ovih formulacija na obama navedenim jezicima dolazi se do zaključka da se naslov uredaba prevodi gotovo doslovno, jedina je razlika koja se primjećuje položaj naziva tijela koje donosi uredbu, što je prilagođeno sintaksi obaju jezika. U zagradi u naslovu navodi se ili *CE, Comunidad Europea*, ili *UE, Unión Europea*, dakle *EZ, Europska zajednica*, ili *EU, Europska unija* u hrvatskoj inačici. Iako se zapravo radi o povijesnom razvoju Europske unije, koja je nastala potpisivanjem Ugovora o Europskoj uniji u Maastrichtu, koji je stupio na snagu 1. studenoga 1993., pretragom i usporedbom uredaba u bazi podataka EUR-Lex primjećuje se da čak i neke recentne uredbe, donesene nakon datuma potpisa Ugovora o Europskoj uniji, i dalje nose oznaku *EZ*, no ipak se čini da je takva tendencija znatno smanjena nakon 2010. godine.

5.2. Preambula

EL CONSEJO DE LA UNIÓN EUROPEA,	VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,
LA COMISIÓN EUROPEA,	EUROPSKA KOMISIJA,
Visto el Tratado..., y, en particular su artículo...,	uzimajući u obzir Ugovor..., a posebno njegov članak...,
Visto/vista...,	uzimajući u obzir...,
Vista la propuesta presentada por la Comisión (Europea) tras consultar el (previa consulta al) Comité consultivo,	uzimajući u obzir prijedlog Komisije, iznesen nakon savjetovanja sa Savjetodavnim odborom (nakon savjetovanja Savjetodavnoga odbora),
Visto el proyecto del Reglamento presentado por la Comisión,	uzimajući u obzir nacrt uredbe koji je podnijela Komisija,
Vista la propuesta de la Comisión,	uzimajući u obzir preporuku Komisije,

Vista la iniciativa de [Estado Miembro]...	uzimajući u obzir inicijativu (države članice)...
Vista la Recomendación del Banco Central Europeo,	uzimajući u obzir preporuku Europske središnje banke,
Previa consulta a la Comisión,	nakon savjetovanja s Komisijom,
Visto el dictamen del Parlamento Europeo,	uzimajući u obzir mišljenje Europskoga parlamenta,
Visto el dictamen conforme del Parlamento Europeo,	uzimajući u obzir suglasnost Europskoga parlamenta,
Visto el dictamen del Comité Económico y Social Europeo,	uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora,
Visto el dictamen del Comité de las Regiones,	uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija,
Previa consulta al Comité de las Regiones,	nakon savjetovanja s Odborom regija,
Visto el dictamen del Tribunal de Justicia,	uzimajući u obzir mišljenje Suda (EZ-a),
Visto el dictamen del Tribunal de Cuentas,	uzimajući u obzir mišljenje Revizorskoga suda,
Visto el dictamen del Banco Central Europeo,	uzimajući u obzir mišljenje Europske središnje banke,
Visto el dictamen del Comité Económico y Financiero,	uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskoga i financijskoga odbora,
Previo dictamen del Comité del Estatuto,	uzimajući u obzir mišljenje Odbora za Pravilnik o osoblju,
Previa consulta al Comité del Estatuto,	nakon savjetovanja s Odborom za Pravilnik o osoblju,
Previa consulta al Comité de vigilancia,	nakon savjetovanja s Odborom za nadzor,
Visto el Protocolo sobre los privilegios e inmunidades de la Unión Europea, y en particular su artículo...	uzimajući u obzir Protokol o povlasticama i imunitetima Europske unije, a posebno njegov članak...
Previa transmisión del proyecto de acto legislativo a los parlamentos nacionales,	nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,
De conformidad con el procedimiento establecido en el artículo 252 (251) del Tratado,	djelujući u skladu s postupkom predviđenim u članku 252. (251.) Ugovora,
De conformidad con el procedimiento legislativo ordinario,	u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,
Considerando lo siguiente: (1)....	budući da: (1)....

(2).... (3)....,	(2).... (3)....,
HA ADOPTADO EL PRESENTE REGLAMENTO:	DONIJELO JE OVU UREDBU:

Analizom dijelova preambule dolazi se do sljedećih zaključaka:

1. većina citata prevodi se doslovno i takav prijevod dobro funkcionira u obama jezicima, na primjer:

<i>Visto el Tratado..., y, en particular su artículo...,</i>	<i>uzimajući u obzir Ugovor..., a posebno njegov članak...,</i>
--	---

2. propisani i usvojeni prijevod riječi *visto* uvijek i isključivo je 'uzimajući u obzir',
na što ćemo se još osvrnuti u komentarima;
3. za većinu citata i izjava postoji samo jedan propisani način na koji se prevode, a u rjeđim slučajevima postoji više prihvaćenih načina. Za primjer se navodi citat:

<i>Vista la propuesta presentada por la Comisión (Europea) tras consultar el (previa consulta al) Comité consultivo,</i>	<i>uzimajući u obzir prijedlog Komisije, iznesen nakon savjetovanja sa Savjetodavnim odborom (nakon savjetovanja Savjetodavnoga odbora),</i>
--	--

čija španjolska inačica može i ne mora sadržavati riječ *Europea*, pri čemu se misli na Europsku komisiju, dok se u hrvatskim tekstovima navodi samo 'Komisija'.

Međutim, zanimljivo je primijetiti da u obama jezicima postoje dva načina na koja se ova izjava može prevesti te se drugi način navodi u zagradi. Za razliku od španjolske inačice, primjećuje se da, iako je navedena formulacija propisana i normirana, hrvatska inačica 'nakon savjetovanja Savjetodavnoga odbora' nije u duhu hrvatskoga jezika te čak može dovesti do zabune u razumijevanju zbog nejasne sintakse: znači li to da je netko savjetovao Savjetodavni odbor ili je Savjetodavni odbor bilo tijelo koje je savjetovalo nekoga?;

4. u španjolskoj se inačici ne navode nužno potpuni nazivi tijela Europske unije, koji se

podrazumijevaju, za razliku od hrvatskoga teksta koji ih navodi u cijelosti, kako se vidi u donjem primjeru, gdje se pod *Estatuto* misli na *Estatuto de los funcionarios de la Unión Europea*:

<i>Previo dictamen del Comité del Estatuto,</i>	<i>uzimajući u obzir mišljenje Odbora za Pravilnik o osoblju,</i>
---	---

5. u dijelu uvodnih izjava:

<i>Considerando lo siguiente:</i>	<i>budući da:</i>
(1)....	(1)....
(2)....	(2)....
(3)....,	(3)....,

propisana hrvatska inačica je 'budući da', iako gramatika hrvatskoga jezika (Silić i Pranjković, 2007.) propisuje da se uzročni veznik budući da ne može upotrebljavati u sredini rečenice, već samo na njezinu početku. Osim toga, prijevod slobodne sveze riječi *considerando lo siguiente* očit je svakom poznavatelju španjolskoga jezika. U *španjolsko-hrvatskome rječniku* (Vinja, 1991.) pronalaze se sljedeći ekvivalenti: *considerando* (imenica, *m*) – 'obrazloženje' (u administrativnim rješenjima); *considerar* (glagol) – 'promatrati, (raz)motriti; uzeti u obzir; gledati; razmišljati; promisliti; smatrati (držati koga) za; cijeniti'; *considerándolo todo* – 'kad se sve uzme u obzir'. Iz navedenoga se primjećuje da 'budući da' nije ponuđeni ekvivalent te bi valjalo razmisliti o nekoj drugoj, primjerenijoj i točnijoj hrvatskoj inačici. Čini se da bi 's obzirom na' ili 'uzimajući u obzir' bio najbolji odabir imajući na umu da prijevod treba biti u duhu jezika na koji se prevodi, međutim sintagma 'uzimajući u obzir' već je iskorištena u gornjim dijelovima teksta kao ekvivalent španjolskomu *visto/vista*. Stoga bi i za taj dio citata u preambuli valjalo razmisliti o točnijem prijevodu nego što je 'uzimajući u obzir' kako bi se izbjegla redundancija, a prijevod zadovoljio sve postavljene uvjete.

Imajući na umu da se uredbe Europske unije donose na engleskome jeziku te da za engleski jezik postoje propisana rješenja i

prijevod koji su prevoditelji dužni upotrijebiti te se „također moraju pravilno upotrebljavati hrvatske sintagme i nazivi u pravnim formulama i drugim normiranim nazivima u Priručniku, a formalna struktura teksta mora biti u skladu s uputama Europske unije za izradu određenoga akta“ (Cvijanović-Vuković et al., 2002:22), na trenutak ćemo se zaustaviti na propisanome prijevodu s engleskoga jezika.

Usporedbom tekstova uredaba Europske unije na engleskome i španjolskome jeziku primjećuje se da se u engleskome jeziku u dijelu citata za španjolski *visto/vista* koristi *having regard to*, a u dijelu izjava za španjolski *considerando* navodi se *whereas*.

Četverojezični rječnik *prava Europske unije* (Bratanić, 2003.) nudi sljedeća rješenja: *regard* – 'obzir', *in regard to* – 'u pogledu, što se tiče', *with regard to* – 'u pogledu, s obzirom na' i *regard to* – 'uzeti u obzir'. *Englesko-hrvatski rječnik prava* (Gačić, 2004.) navodi sljedeća rješenja: *regard* – 'smatrati, gledati na, paziti, motriti, promatrati, poštovati, cijeniti; obzirati se, uzeti u obzir, odnositi se', no niti jedan ne nudi sintagmu *having regard to* te, sukladno tomu, niti njezin prijevod na hrvatskome jeziku. Nadalje, u *Četverojezičnom rječniku prava Europske unije* (Bratanić, 2003.) ne pronalazi se riječ *whereas* te sukladno tomu niti njezin ekvivalent ni na kojem od četiriju jezika, dok se u rječniku prava navode sljedeća rješenja: 'budući da, dok, s obzirom na to; uzevši u obzir (da), uzimajući u obzir, s obzirom na činjenice, pošto je'. Nameće se zaključak da je hrvatski prijevod prilagođen izvorniku na engleskome jeziku, iako se i u tom slučaju postavlja pitanje gramatičke ispravnosti upotrebe propisanih rješenja. Slijedom navedenoga, ukazuje se na potrebu da se osmisli neka druga hrvatska istoznačnica kako bi prijevod teksta bio istovremeno vjerodostojan, ali i gramatički ispravan, ne zanemarujući pritom potrebu da bude u duhu hrvatskoga jezika. Predlaže se da se umjesto 'uzimajući u obzir' u preambuli uredaba upotrebljava 'razmotrivši' ili 'imajući u vidu' (*visto/vista* španjolski) te da se 'budući da' (*considerando*, španjolski) zamijeni s 'uzimajući u obzir' ili 's obzirom na (to da)'.

5. 3. Odredbe

Artículo 1	Članak 1.
El presente Reglamento entrará en vigor el...	Ova Uredba stupa na snagu...
El presente Reglamento entrará en vigor el... día siguiente al (a los ...días) de su publicación en el <i>Diario Oficial de la Unión Europea</i> .	Ova Uredba stupa na snagu (na dan) (...dana od) objave u Službenom listu Europskih zajednica,
(El presente Reglamento) Se aplicará (será aplicable) a partir del...(hasta el...).	Ona se primjenjuje od... (do...).
El presente Reglamento quedará fuera del vigor el.... (quedará derogado) a partir de...	Ona prestaje važiti...
Queda derogado el Reglamento .... con efecto a partir del...	Uredba...prestaje važiti...

Iz navedenih primjera primjećuje se da se odredbe uredbe prevode gotovo doslovno. Osnovna razlika odnosi se na glagolska vremena koja se upotrebljavaju: španjolski jezik koristi se futurom, a u hrvatskome jeziku upotrebljava se prezent. To je rezultat pravnih formulacija i pravnog jezika te njihova propisanog prijevoda na svaki od navedenih jezika.

Valja napomenuti da se kako općenito u pravnim, tako i u tekstovima uredaba pronalaze varijante Europska zajednica i Europske zajednice, kao što se pokazuje i u gornjem primjeru. Slijedom povijesnoga razvoja Europske unije, naziv Europska zajednica zajedničko je ime za tri samostalne integracije zapadnoeuropskih zemalja: Europsku ekonomsku zajednicu, Europsku zajednicu za ugljen i čelik i Europsku zajednicu za atomsku energiju. Zbog povezivanja triju zapadnoeuropskih integracija, nakon 1967. godine rabio se naziv Europske zajednice, koji se 1980-ih godina uvriježio u jednini (Proleksis enciklopedija online). Upotreba tih naziva, kako se već u članku naglašava, još uvijek nije ujednačena, iako se u posljednje vrijeme ipak sve češće rabi naziv Europska unija (v. 5.1.).

Nadalje, u dijelu odredaba kako slijedi:

<i>(El presente Reglamento) Se aplicará (será aplicable) a partir del... (hasta el...).</i>	<i>Ona se primjenjuje od... (do...).</i>
---	--

primjećuje se da španjolska inačica raspolaže dvama načinima na koje se može izreći u kojem se razdoblju uredba primjenjuje, za razliku od hrvatskoga koji nudi samo jedno rješenje. Nadalje, oba jezika nude određenu vrstu „ekonomičnosti“ prijevoda: nije nužno ponavljati 'Ova se Uredba...' (*El presente Reglamento...*) te se takav izričaj u hrvatskome skraćuje jednostavno zamjenjujući tu sintagmu zamjenicom 'Ona', s obzirom na to da je to dio odredaba u kojemu se donose odredbe o njezinu stupanju na snagu ili razdoblju primjene, što znači da se sve odredbe u tome dijelu odnose na samu uredbu o kojoj je riječ te bi ponavljanje pravne formulacije 'ova Uredba' bilo redundantno.

Sljedeći primjer pokazuje upravo spomenutu ekonomičnost hrvatskoga jezika, koja se u španjolskoj inačici ipak ne održava:

<i>El presente Reglamento quedará fuera del vigor el.... (quedará derogado) a partir de...</i>	<i>Ona prestaje važiti...</i>
--	-------------------------------

5. 4. Adresat

<i>El presente Reglamento será obligatorio en todos sus elementos y directamente aplicables en los Estados miembros (en cada Estado miembro).</i>	<i>Ova Uredba u cijelosti obvezuje i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.</i>
<i>El presente Reglamento será obligatorio en todos sus elementos y directamente aplicable en (todos) los Estados miembros de conformidad con el (con arreglo al) Tratado constitutivo de la Comunidad Europea (los Tratados).</i>	<i>Ova Uredba u cijelosti obvezuje i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama u skladu s Ugovorom o osnivanju Europske zajednice.</i>

Navedeni primjeri pokazuju da se adresat na španjolskome jeziku može formulirati na više načina, međutim radi se samo o sintaksi španjolskoga jezika koji u ovom slučaju nudi više mogućnosti za prijevod: *...directamente aplicables en los Estados miembros (en cada Estado miembro)...* dva su načina na koje se može izreći isti sadržaj, pri čemu značenje ostaje

isto, ne dovodeći u pitanje prijevod u duhu jezika. Hrvatska inačica za španjolski *en cada Estado miembro* bila bi '...neposredno se primjenjuje u svakoj državi članici...' koja, iako gramatički ispravna, ne prenosi nužno isto značenje kao prihvaćeni i propisani prijevod koji se navodi u gornjoj tablici: '...neposredno se primjenjuje u svim državama članicama...' i koji se u hrvatskome koristi bez obzira na koji je način formuliran adresat na španjolskome jeziku.

Primjećuje se i da se Ugovor o osnivanju Europske zajednice u španjolskoj inačici upotrebljava u jednini ili u množini. Ta se činjenica tumači na sljedeći način: kada se naziv upotrebljava u množini, misli se na Osnivačke ugovore. To je izraz kojim se obuhvaćaju međunarodni ugovori kojima su osnovane Europske zajednice i Europska unija i na kojima se temelje njihove ovlasti. Međutim, formalnopravno postoji samo jedan ugovor – Ugovor o Europskoj uniji, čiji su sastavni dijelovi Ugovor o Europskoj zajednici i Ugovor o Europskoj zajednici za atomsku energiju. Dva potonja Ugovora i dalje su na snazi pa se pretpostavlja da je to razlog zašto se u španjolskome često nailazi na verziju u množini (EnterEurope – Vodič kroz informacije o Europskoj uniji online).

5. 5. *Mjesto i datum*

Hecho en Bruselas,	Sastavljeno u Bruxellesu,
Hecho en Estrasburgo,	Sastavljeno u Strasbourgu,

Dio uredbi koji se odnosi na mjesto u obama jezicima upotrebljava za to prihvaćenu pravno-poslovnu formulaciju koju slijedi datum onako kako ga propisuje pravopis svakoga od navedenih jezika.

5. 6. *Potpis*

Por la Comisión	Za Komisiju
Por el Parlamento Europeo	Za Europski parlament
Por el Consejo	Za Vijeće
El Presidente	Predsjednik

U potpisu stoji tijelo koje je uredbu donijelo, a potpisuje ju odgovorna osoba tijela koje je uredbu donijelo.

6. ZAKLJUČAK

Budući da je sudjelovanje na radionicama u sklopu spomenutog projekta *Profesionalni razvoj savjetnika u pravosudnim tijelima te budućih sudaca i državnih odvjetnika kroz uspostavu samoodrživog sustava obuke* u suradnji sa Španjolskom, Italijom i Finskom pretpostavljalo obradu i analizu kako uredaba, tako i presuda Europskoga suda, koje su bile (i) na španjolskome jeziku, još se jednom potvrdila činjenica da je pravni jezik vrlo složena kategorija u svakome jeziku te se u praksi pokazala potreba za izdavanjem španjolsko-hrvatskoga pravnog rječnika.

Velik dio zakonskih tekstova koji se spominju u ovome članku dostupan je na engleskome jeziku, međutim postoje institucije koje su za svoj službeni jezik odabrale neki drugi jezik osim engleskoga. Konkretno, Europski je sud za svoj službeni jezik odabrao francuski jezik, što znači da će i dokumente koje donosi izdavati na francuskome jeziku. Isto tako ostaje činjenica da određeni dio građe pravne stečevine Europske unije još uvijek nije preveden, što istovremeno podrazumijeva da nije niti objavljen u svojoj hrvatskoj inačici na stranicama relevantnih institucija Europske unije. S obzirom na činjenicu da su uredbe kao izvori sekundarnoga prava Europske unije izravno obvezujuće i da postoji mogućnost da tekst neke konkretne uredbe ne bude dostupan na engleskome jeziku, u ovome se članku iznosi prijevod frazeologije obveznih dijelova uredaba sa španjolskoga na hrvatski jezik.

Analizom tih dijelova uredaba može se primijetiti da propisane hrvatske formulacije nisu uvijek nužno u duhu hrvatskoga jezika te da u nekim, iako rjeđim, slučajevima nisu usklađene s gramatikom hrvatskoga jezika. Uviđa se i da se jezik modernijih uredaba, donesenih nakon 2010. godine, iako jednako normirane strukture i formulacija, ponešto izmijenio, tako da se u dijelu odredaba i adresata dopušta više formulacija, međutim te su izmjene samo na sintaktičkoj razini, kako se vidi u gornjim primjerima. Također, s vremenom se mijenjaju i struktura i nazivi pojedinih europskih institucija te je jezik uredaba iz ovoga članka prilagođen nastalim promjenama.

Naravno, pomnijim proučavanjem uredaba može se primijetiti da se osim normiranih izraza i formula koje su ovdje navedene mogu pronaći i još poneke, ovdje nenavedene. U ovome se članku iznosi glavnina rečenica i jezične strukture koje se sigurno ponavljaju; mogu

varirati nazivi pojedinih tijela čija se mišljenja uzimaju u obzir ili s kojima se savjetuje prije donošenja nove uredbe. Ponekad se pritom uzimaju u obzir i neke druge uredbe ili drugi zakonski akti Europske unije, koje bi bilo nemoguće sve navesti. Međutim, nazivi tijela i institucija mogu se relativno jednostavno pronaći u spomenutim bazama podataka i provjeriti na odgovarajućim mrežnim stranicama, a struktura jezične formulacije ostaje ista – ovakva kakva se gore navodi.

Valja napomenuti i podsjetiti na činjenicu da je jezik otvoren sustav, živ i promjenjiv, baš kao i Europska unija i njezine institucije. Dakle, oba su sustava podložna promjeni kroz vrijeme pa se može očekivati da će se i jezik europskih institucija mijenjati u budućnosti te ga utoliko ne treba uzimati zdravo za gotovo. Ipak, bilo bi preporučljivo povremeno pregledati propisana rješenja i provjeriti ih u suradnji između pravnih i jezičnih stručnjaka kako bi prijevod na hrvatski jezik bio sadržajno vjerodostojan i točan, ali i gramatički i pravopisno ispravan.

LITERATURA

Bratanić, M. (2003) *Četverojezični rječnik prava Europske unije*. Zagreb: Hrvatska informacijsko-dokumentacijska referalna agencija.

Baran, N. i Pavlic, D. (2013) *Pravo Europske unije (Priručnik za polaznike) (Radni materijal za obuku savjetnika)*. Zagreb: Pravosudna akademija.

Cvijanović-Vuković, G. (2002) *Priručnik za prevođenje pravnih akata Europske unije*. Zagreb: Ministarstvo za europske integracije.

Čapeta, T. i Rodin, S. (2011) *Osnove prava EU*. Zagreb: Narodne novine.

Gačić, M. (2004) *Englesko-hrvatski rječnik prava, međunarodnih odnosa, kriminalistike, forenzičnih znanosti, kriminologije i sigurnosti*. Zagreb: Naklada Ljevak.

Pranjaković, I. i Silić J. (2007) *Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta* (2. izdanje). Zagreb: Školska knjiga.

Vinja, V. (1991) *Španjolsko-hrvatski rječnik* (3. izdanje). Zagreb: Školska knjiga.

<http://www.eur-lex.europa.eu> (13.5.2014.)

<http://www.europa.eu> (13.5.2014.)

<http://www.eurovoc.europa.eu> (13.5.2014.)

<http://proleksis.lzmk.hr/1336/> (12.8.2014.)

<http://www.entereurope.hr/page.aspx?PageID=23> (12.8.2014.)

PROPOSAL FOR THE ELABORATION OF A GLOSSARY OF THE MAIN PARTS OF EU REGULATIONS FROM SPANISH INTO CROATIAN WITH ANALYSIS AND COMMENTS REGARDING THE PRESCRIBED FORMULAE

EU law developed its own conceptual system and special terminology with equivalent terms in all official languages of the European Union. Considering that a Spanish-Croatian legal dictionary or glossary which could be of use to translators in their work does not exist, the object of this article is to prepare a glossary of the main parts of EU regulations, as legal acts that are being adopted on a daily basis and which are directly binding for all member states, long with providing analysis and comments regarding the prescribed formulae which translators are required to use in translations. With a view to preparing this Glossary, research and a comparative analysis of legislative texts in the relevant data basis were performed, while the object of the analysis and comments regarding the prescribed formulae was to warn of possible faults regarding correctness and to recommend authentic and idiomatic solutions.

Key words: EU regulations, translation, glossary